

ΤΑΧΕΙΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΟΠΙΟΥ: ΤΟ ΘΑΥΜΑ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΓΙΝΕΙ ΚΑΙ ΣΕ ΛΙΓΕΣ ΩΡΕΣ

Μπορεί ένα άσχημο αστικό τοπίο να αλλάξει ριζικά σε 72 ώρες; Μήπως σε 11; Ή και σε δύο; Όσο περίεργο και αν ακούγεται, η απάντηση είναι «ναι». Και μάλιστα μπορεί, όχι απλά να βελτιωθεί, αλλά και να γίνει πόλος έλξης των κατοίκων της πόλης, ένα αγαπημένο σημείο συνάντησης εκεί όπου κάπου βρισκόταν ένα άχαρο υπαίθριο πάρκινγκ, μια τιμωμένη μικρή πλατεία ή ένα στενό γεμάτο με «κουτιά» από air-condition και μπερδεμένα, άτεχνα graffiti.

«Το να κάνεις ποιοτικά πράγματα μετράει. Το να τα κάνεις γρήγορα είναι ακόμη καλύτερο. Η ταχεία αρχιτεκτονική τοπίου (Rapid Landscape Architecture) έχει να κάνει εξολοκλήρου με το να σκέφτεσαι δημιουργικά και επιτυχημένα εδώ και τώρα: πόσο γρήγορα μπορούν να σου έρθουν στο μυαλό λύσεις για την αλλαγή ενός φτωχού σκηνικού;», αναφέρεται –σε πολύ ελεύθερη μετάφραση– στον ιστοτόπο Landscape Architects Network, ο οποίος κατάρτισε πρόσφατα το «Top-10» των καλύτερων μεταμορφώσεων υπαίθριων ιστορικών χώρων παγκοσμίως, από τις πληθωρικές ΗΠΑ μέχρι την αναπτυσσόμενη Ινδία. Έκπληξη; Στο Top-10 περιλαμβάνεται και ένα μικρό ελληνικό «θαύμα»: ένα στενό στην Αθήνα, που έγινε κυριολεκτικά –πιο κυριολεκτικά δεν γίνεται!– αγνώριστο, σε χρόνο dt.

Καλώς ήρθατε στους δρόμους δέκα περιοχών, που άλλαξαν πρόσωπο, με οδηγό το Landscape Architects Network (η παρουσίασή τους γίνεται με τη σειρά που την κάνει ο ιστοτόπος, ξεκινώντας από το δέκα και οδεύοντας προς το ένα).

Πηγή: landarchs.com. "Pop Up Beer Garden" στη Φιλαδέλφεια των ΗΠΑ από το Groundswell Design Group. credit: Top Kat Photo

10. Όταν ένας κήπος ...μπήρας «ξεφυτρώνει» σε ένα υπαίθριο πάρκινγκ στη Φιλαδέλφεια Υπάρχει κάτι στο φαγητό και το ποτό, που φέρνει τους ανθρώπους πιο κοντά. Ιδού λοιπόν ένα παράδειγμα, που συνδυάζει την παρέμβαση μιας δημιουργικής ομάδας με το αστικό τοπίο και φυσικά ...τα ποτά. Ο εικονιζόμενος χώρος στη Φιλαδέλφεια μπορεί να μοιάζει σήμερα με απρόσμενο παράδεισο για τους δημότες, αλλά μέχρι πριν από λίγο καιρό ήταν ένα άχαρο υπαίθριο πάρκινγκ, που η μεγαλύτερη «δόξα»

του ήταν κάποιες σύντομες παρουσιάσεις έργων καλλιτεχνών.

Με μόλις δύο εβδομάδες δουλειάς από την ομάδα Groundswell Design Group μετεξελίχθηκε σ' αυτό που οι αρχιτέκτονες ονόμασαν «Pop-up Beer Garden» ή με άλλα λόγια σε μια πράσινη όαση τσέπης, με ξύλινους πάγκους και πλατφόρμες και ατμοσφαιρικό φωτισμό το βράδυ. Το καλύτερο μ' αυτό το παράδειγμα, αναφέρει ο ιστοτόπος, είναι ότι μπορεί να ταιριάξει οπουδήποτε, σε οποιαδήποτε πόλη ή γειτονιά. Γρήγορο, πανεύκολο και σίγουρα εντυπωσιακό. Ρωτήστε τους τύπους που πίνουν τη μπύρα τους ή απλά συζητούν υπό τη σκιά των δέντρων. Σίγουρα δεν τους έλλειψε το πάρκινγκ... Πιθανότατα ούτε το αυτοκίνητό τους.

9. Οι πάγκοι της «πράσινης αγοράς» στην Τσεχία μοιάζουν με υπερμέγεθες Οριγκάμι

Κατά τους συντάκτες του Landscape Architect Network, η αγορά αυτή στην Τσεχία μοιάζει κάπως με οριγκάμι. Έχει σχήμα V και μόλις η τοπική «λαϊκή» τελειώσει, μαζεύεται εύκολα και μεταφέρεται. Με ράφια αποθήκευσης και ντουλάπια φτιαγμένα από «παροπλισμένα» κομμάτια ξύλου και με μια παλιά πόρτα που λειτουργεί σαν μαυροπίνακας, ένα είναι σίγουρο: ότι η αγορά αυτή σίγουρα ανάβει τη «σπίθα» του ενδιαφέροντος και «τραβάει» τους περαστικούς να τη δουν από κοντά. Έξτρα μόνους; Ενθαρρύνει την ανάμιξη της τοπικής κοινωνίας και στηρίζει την τοπική παραγωγή. Τόσο απλά!

8. Προσωρινές στέγες στη Μελβούρνη

Ο διαγωνισμός ήταν προκλητικός ήδη από το όνομα: "The 3-Day Design Challenge". Στην πρόκληση απάντησαν δέκα ομάδες, που έπρεπε να σχεδιάσουν και να κατασκευάσουν έναν στεγασμένο χώρο σε πολύ σύντομο χρόνο. «Αλώνι» των μαχών τους το προάστιο Docklands της Μελβούρνης, δίπλα στο κέντρο της πόλης, όπου επί τρεις ολόκληρες μέρες, όχι μόνο δούλεψαν πυρετωδώς, αλλά και κατοικούσαν, έχοντας στη διάθεσή τους 2500 δολάρια και ...την ευφυΐα τους. Γρήγορα η περιοχή γέμισε από ευφάνταστες προσωρινές αστικές παρεμβάσεις, που έγιναν πόλος έλξης.

7. Περιπατώντας στους δρόμους της Νέας Υόρκης

Στη Λεωφόρο New Lots, στο Μπρούκλιν, υπήρχε ένας υπαίθριος χώρος πάρκινγκ, σε μια βρώμικη διατομή οδού, όπου σύχναζαν κυρίως ιερόδουλες και έμποροι ναρκωτικών. Τον Μάιο του 2013, με κοινές προσπάθειες των τοπικών εμπόρων και των αυτοδιοικητικών αρχών και σε συνεργασία με το τμήμα Μεταφορών της πόλης της Νέας Υόρκης ξεκίνησε μια προσπάθεια για τη μεταμόρφωση αυτού του «τριγώνου των αυτοκινήτων» σε πλατεία πεζοδρόμο. Με λίγα χρήματα και πολύ μεράκι: στο χώρο μεταφέρθηκαν δέντρα σε γλάστρες, καθίσματα και ομπρέλες και, πλέον, αντί για τους συνηθισμένους επισκέπτες του, τους εμπόρους ναρκωτικών, προσελκύει ολοένα περισσότερους κατοίκους της περιοχής...

<http://landarchs.com>. Μια από τις ομάδες του "72Hours Urban Action" επί το έργον. credit: Mor Arkadir

<http://www.72hoururbanaction.com/> Παιχνιδιάρικη παρέμβαση του 72Hours Urban Action στο Londonderry (2013).

6. Μια συνεχής πρόκληση 72 ωρών

Ο διαγωνισμός «72 Hour Urban Action» είναι ο πρώτος αρχιτεκτονικός real time διαγωνισμός του κόσμου. Το αντικείμενό του; Δέκα πολυεθνικές ομάδες έχουν στη διάθεσή τους μόλις τρεις μέρες και τρεις νύχτες για να σχεδιάσουν και να κατασκευάσουν αστικά projects σε δημόσιους χώρους, που να απαντούν στις ανάγκες του τοπικού πληθυσμού. Οι ομάδες σχεδιάζουν, κοιμούνται και κάνουν πάρτι on site, προκειμένου να καταλήξουν σε δημιουργικές παρεμβάσεις εντός οριακών προθεσμιών και με «σφικτό» προϋπολογισμό. Στο ... brainstorming καλούνται επίσης οι επαγγελματίες της περιοχής και οι κάτοικοι. Ο πρώτος διαγωνισμός του είδους πραγματοποιήθηκε τον Σεπτέμβριο του 2010, ως μέρος της «Bat-Yam Biennale of Landscape Urbanism». Εκτοτε, χάρη σε αυτόν, άλλαξαν ριζικά τόσες περιοχές σε τόσες πόλεις –σε Ισραήλ, Γερμανία, Ιταλία, Βόρεια Ιρλανδία και Δανία– που το site δε μπορεί να διαλέξει μόνο μία. Όπως εξηγούν οι συμμετέχοντες στις ομάδες, «το να κάνεις αλλαγές σε μια πόλη μέσα σε 72 ώρες είναι απόλυτα εφικτό. Ο καθένας πρέπει να το κάνει!».

Περισσότερα στο: <http://www.72hoururbanaction.com/>

<http://www.designboom.com/>. Το Project "Kitchain" ξεκίνησε με έμπνευση από κάτι πασίγνωστο: ότι το φαγητό φέρνει κοντά τους ανθρώπους

credits: antonio louro + benedetta maxia. Project "Kitchain". Ψήνοντας, συζητώντας και γελώντας στο κέντρο της πόλης.

5. Kitchain: Από τη Λισαβόνα με αγάπη

Το project «Kitchain», που προφανώς πήρε το όνομά του από τη σύντηξη των λέξεων "Kitchen" (κουζίνα) και «Chain» (αλυσίδα), επικεντρώνεται στην τελετουργία της μαγειρικής και του φαγητού, προκειμένου να λειτουργήσει ως «κινητήρας» κοινωνικοποίησης και ανταλλαγής ιδεών σε δημόσιους χώρους. Το project ξεκίνησε το 2009, από το στούντιο «MOOV», με έδρα τη Λισαβόνα, στο πλαίσιο ενός διαγωνισμού που προκήρυξε το διεθνές φεστιβάλ «belluard bollwerk». Το Kitchain δε λειτουργεί μόνο ως υποδομή για μαγείρεμα, αλλά και ως μια προσωρινή «ξεστή» εγκατάσταση, που καλωσορίζει τους περαστικούς. Την ίδια ώρα, διάφορες δραστηριότητες προγραμματίζονται και συμβαίνουν είτε εντός των ορίων του project είτε και γύρω από αυτό. Σας άνοιξε η όρεξη μήπως;

Φωτογραφίες: iefimerida.gr. Και όμως είναι το ίδιο στενό! Το δρομάκι στο πίσω μέρος της οδού Περικλέους πριν και μετά την παρέμβαση των Atenistas, για την υλοποίηση της οποίας χρειάστηκαν μόλις 11 ώρες.

4. Όταν τα air-conditions αποκτούν φτερά

Αυτό το «χαριτωμένο μικρό παράδειγμα», έχει κερδίσει επάξια μια θέση στη δεκάδα, γράφει το Landscape Architects Network, καθώς στρέφεται ολόκληρο γύρω από την ιδέα της μετατροπής ενός εγκαταλειμμένου, ετοιμόρροπου δρόμου σε λειτουργικό δημόσιο χώρο. Είναι καταπληκτικό τι μπορεί να πετύχει λίγη τέχνη! παρατηρεί ο ιστοτόπος, αναφερόμενος στην εντυπωσιακή μεταμόρφωση περιοχής της οδού Περικλέους στην Αθήνα. Το ακόμα πιο εντυπωσιακό είναι πως ένα μάτσο καθημερινά αντικείμενα (παλέτες, παλιές καρέκλες, φυτά) συνδυάζονται για να δημιουργήσουν έναν δημόσιο χώρο, που είναι τόσο ενδιαφέρων, όσο και λειτουργικός. Η μεταμόρφωση του εικονιζόμενου στενού, στο πίσω μέρος της οδού Περικλέους, έγινε σε μόλις 11 ώρες, από την ομάδα των Atenistas, που έδωσαν «φτερά», όχι μόνο στην αισθητική του χώρου, αλλά και στις μονάδες των κλιματιστικών. Πράγματα απλά και ωραία!

Πηγή: Designboom.com. Οι διοργανωτές της PARK(ing) DAY στη Νέα Υόρκη υπερθεμάτισαν με αυτή την εντυπωσιακή φορητή κατασκευή-παιχνιδότοπο.

3. Ημέρα PARK(ing): Τα πάρκινγκ γίνονται πάρκα (τσέπης)

Πρόκειται για ένα γεγονός που επαναλαμβάνεται κάθε χρόνο ανά τον κόσμο, έχοντας ξεκινήσει το 2005 από το Σαν Φρανσίσκο, όταν ένας πάγκος και ένα δέντρο σε γλάστρα τοποθετήθηκαν ανάμεσα σε παρκόμετρα, δημιουργώντας ένα «πάρκο τσέπης» για ακριβώς δύο ώρες. Εκτοτε, τα πάρκινγκ γίνονται συχνά πάρκα σε όλον τον κόσμο. Μάλιστα, σε ορισμένες περιοχές, ο θεσμός δεν αναβιώνει μόνο για μία ημέρα, αλλά για ολόκληρη εβδομάδα. Η επόμενη «PARKing Day» του 2014 είναι στις 19 Σεπτεμβρίου. «Ψήνεστε»;

Πηγή φωτογραφίας: ParkingDay504. Στους χώρους παρκινγκ που μετατρέπονται προσωρινά σε πάρκα τσέπης, δίνονται ακόμη και κονσέρτα.

Οι Αυστραλοί αγάπησαν τόσο τον χώρο που δημιούργησαν με τελάρα αποθήκευσης μπουκαλιών γάλακτος, που τον εμπλουτίζουν διαρκώς με μαξιλάρια, παιχνίδια, φυτά, ακόμη και έργα τέχνης. Πηγή: awardsoffice.com

2. PlayMo: ένας αστικός παιδότοπος για τους Αυστραλούς

Η αστική παρέμβαση PlayMo χαρακτηρίζεται ως «αστικός παιδότοπος». Η «συνταγή» που εμπνεύστηκε η ομάδα «City Leaks» είναι εξαιρετικά απλή: χρησιμοποιώντας τελάρα μεταφοράς μπουκαλιών γάλακτος σε τρία διαφορετικά χρώματα, οι δημότες έφτιαξαν –και εξακολουθούν να φτιάχνουν- μόνοι τους σκάλες και πάγκους, δημιουργώντας ένα «hub» κοινωνικοποίησης σε μια γειτονιά της Μελβούρνης. Από τη δημιουργία του «παιδότοπου» μέχρι σήμερα, οι κάτοικοι συνδράμουν διαρκώς στην αναβάθμισή του: έχουν μεταφέρει εκεί φυτά, παιχνίδια, μαξιλάρια, ακόμη και είδη τέχνης. Πιο απλό, δε γίνεται.

1.0 «Άσχημος Ινδός» κάνει ωραία πράγματα

Ο άσχημος Ινδός («Ugly Indian») έχει μια αποστολή: ν' αλλάξει όλα τα βρώμικα παρόδια «τοπία» της Ινδίας μεταμορφώνοντάς τα σε χώρους για τους οποίους οι κάτοικοι μπορούν να είναι περήφανοι. Με έξυπνες και εύκολες παρεμβάσεις, η συγκεκριμένη πρωτοβουλία έχει καταφέρει να μεταμορφώσει βρώμικα μονοπάτια, ανοιχτούς υπονόμους, χώρους όπου οι γόπες των ταγάρων δημιουργούσαν μέχρι πρότινος μικρά βουνά και σημεία ανεξέλεγκτης δημόσιας ...ούρησης. Τι μπορούμε να μάθουμε από τον Άσχημο Ινδό; «Αυτό που χρειάζεται να έχουμε κατά νου», λένε οι εμπνευστές του, «είναι η δημιουργία μιας ριζωμένης πολιτιστικής συμπεριφοράς, όχι τα όρια που μας θέτουν το χρήμα, η τεχνολογία ή το σύστημα». Καθόλου άσχημος ο Ινδός... ■

Στον ιστοτόπο <http://landarchs.com> υπάρχουν και ενδιαφέροντα βίντεο-μαρτυρίες απλών, αλλά σημαντικών αστικών παρεμβάσεων.